

Koen Vangelder past natuurgebieden in bij biologische bedrijfsvoering

Liever weiden dan bossen

Het groene, glooiende landschap van het Pajottenland herbergt enkele natuurgebieden. De biologische melkveehouderij van Koen Vangelder en Anny Crick maakt al enkele jaren gebruik van veertien hectare natuurgebied voor de productie van hooi.

tekst **Annelies Debergh**

Knotwilgen en populieren wisselen elkaar af in het glooiende landschap van het Pajottenland. De knusse opbouw van de omgeving straalt een gezellige, winterse sfeer uit. Tegen een van de hellingen aan leunt het melkveebedrijf van Koen Vangelder (43) en Anny Crick (40). Binnenshuis legt het warm knetterende houtvuur al een eerste link naar het natuurbeheer in deze regio. Koen Vangelder vertelt: 'Elk jaar worden

er bomen gekapt in de winter. Het vergt veel werk om het hout op te halen, maar we krijgen er veel warmte voor terug.' De verwevenheid tussen landbouw en natuur is goed zichtbaar in het Vlaams-Brabantse Herne. Koen en Anny hebben daar tien jaar geleden extra invulling aan gegeven door biologisch te gaan boeren. 'Er was op dat moment veel vraag naar biomelk en de prijs zag er goed uit. Groeien op grote schaal leek voor ons

geen optie. Omschakelen naar biologische melkveehouderij was onze manier om naar meerwaarde te zoeken.'

Van natuurlijke oorsprong

De omschakeling vergde veel van zijn ondernemerschap, vindt Koen. 'Het ziet er op papier gemakkelijk uit om van gangbaar naar biologisch over te gaan, maar het betekent een grote aanpassing voor boer, koe en bedrijf.'

Als voorbeeld noemt hij de nieuwbouwpotstal in plaats van de oude bindstal. Ook de teruglopende melkproductie komt ter sprake. Gemiddeld melken Koen en Anny tussen de 50 en 60 melkkoeien met een jaarproductie van ongeveer 7000 kg melk. Koen: 'Zonder sproei- en meststoffen kom je op een nieuw soort management uit. We boeren nu totaal anders dan voorheen, maar het voelt beter.' Koen Vangelder noemt het veranderende

Koen Vangelder: 'Ik houd meer van groene grasvlakten dan van bossen'

management en wat dat vergt aan extra denkwerk uitdagend. 'Boeren staat voor mij gelijk aan afwisseling. Daarom heb ik moeite met forse groei, want dan neemt het aantal routineklussen steeds meer toe. Sinds de omschakeling zijn de arbeidsuren wel fors toegenomen. De voldoening die we uit ons werk halen is er evenredig op vooruitgegaan.'

Met name het grote aandeel gras – pakweg 31 hectare – in het teeltplan vergt veel tijd. 'Mais zaai je in het voorjaar en oogst je in de herfst. Gras is arbeidsintensiever: de oogst neemt veel meer tijd in beslag en vindt verschillende keren plaats. Onkruiden zijn in biologisch grasland weer minder een probleem. Daar is het belangrijk een goed evenwicht tussen gras en klaver te bewaren.'

De bedrijfsoppervlakte telde het voorbije jaar behalve gras nog bijna vijf hectare haver, een kleine vier hectare spelt en evenveel mais. 'Ik probeer het teeltplan regelmatig te doorbreken om bodemmoetheid te voorkomen. Het komt erop aan de bodem gezond te houden.'

Sinds enkele jaren maakt Koen naast het oorspronkelijke bedrijfsareaal ook gebruik van veertien hectare natuurge-

bied rond de rivier de Mark. De gronden zijn in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en liggen op een steenworp afstand.

Extensief hooi produceren

Terwijl de Vlaams-Brabantse melkveehouder op de eigen gronden binnen het biologische kader zo intensief mogelijk probeert te boeren, staat het natuurgebied in voor zuiver extensieve hooiproductie. Zo wordt er pas na 1 juni voor de eerste keer gemaaid. 'Op deze manier samenwerken komt voor beide partijen goed uit. Als de Vlaamse Gemeenschap deze gebieden moet onderhouden, kost het alleen maar geld. De grond heeft wel zijn beperkingen, maar voor ons levert het onderhoud nog wat op via het hooi en eventueel een tweede snede gras.'

Na de eerste snede laat hij de gronden gedeeltelijk begrazen door een zestal blonde d'Aquitainekoeien, een natuurlijk kalvend vleesras van Franse origine. Het gewonnen hooi komt voor de koeien van jongvee en droge koeien of wordt voor een deel ingepast in het melkveerantsoen. Begrazing door jongvee of droge koeien is geen optie. 'Omdat ik geen

zekerheid heb over de termijn van dit samenwerkingsverband probeer ik de natuurgronden liefst zo weinig mogelijk in de bedrijfsvoering mee te rekenen.'

Behalve voeropbrengsten noemt Koen Vangelder andere voordelen. Natuuronderhoud staat onder meer ook borg voor een adequate distelbestrijding, een voordeel voor aanpalende collega-boeren. 'Van alleen natuurgronden kan een melkveehouder moeilijk melken, maar toch moet de landbouwsector de rol van landschapsbeheerder nog beter trachten te aanvaarden.'

De groene revolutie ziet hij als een vergeefse honger naar het verleden. 'Vroeger was er geen groene beweging. Het evenwicht tussen extensieve en intensieve teelten was groter, deels door de talrijke hooilanden in overstromingsgebieden.' Koen Vangelder veroordeelt het drastisch inpalmen van goede cultuurgrond voor natuurdoeleinden en pleit voor een gulden middenweg. 'Niets is mooier dan fraaie stukken goed onderhouden grasland. Geef mij liever hooiweiden dan bossen. Met natuurlijke graslanden kun je tenminste als boer nog wat aanvangen.' |

